

Flott og annerledes fuglebok med både myter og fakta

Pål Hermansen 2007. **Fuglenes magi**. Cappelen. 287 sider i format 20 x 28 cm, stive permer og smussomslag. ISBN 978-82-02-26363-8. Pris 399,-.

Tannlege og homeopat Hermansen (født i 1955) er virkelig en av våre ypperste naturfotografer med flere internasjonale priser. Han er samtidig en iherdig formidler av natur med blant annet over 20 bøker som hovedsakelig fokuserer på Norge. I 2005 fikk han prisen «Årets Nordiske Naturfotograf» for sine fotografier av fugler i bevegelse, og i 2006 en andrepris i den prestisjetunge konkurransen World Press Photo.

En stor del av boken er viet fuglenes plass i folketroen, et tema som jeg selv

dog overveiende finner mindre interessant. Det dreier seg om hva folk i Norge og mange andre land tok som varsel for noe, samt om fantasi historier/myter for å forklare fuglenes utseende og atferd. Slikt er generelt mye dårligere enn gode eventyr og langt mindre fengende enn virkeligheten slik den fremstår for sanser og fornuft. Mer interessant finner jeg det når han behandler samspill mellom fugler og mennesker, og om vår utnyttelse av fuglene gjennom tidene. Videre får vi også mye fakta av ikke tørr karakter og en god del om ulike arters livsbetingelser og atferd.

Storparten av bildene er kreative, kunstneriske og flotte på alle måter. Imidlertid virker noen av dem litt lemfeldig klippet slik at ikke riktig hele stjerten eller vingen kommer med. Vi finner gjennomsnittlig ett til to fotografier på hver side, både små og store. Jeg understreker imidlertid at ikke alle bildene er like imponerende.

Hermansen har et noe alternativt syn på virkeligheten (noe som også gjenspeiles i at han er homeopat). Han ser ikke på en fugl bare som en instinktmaskin, men mer som noe med personlighet. Videre har han et helhetlig/holistisk syn på natur/virkelighet og er blant annet inspirert av Lovelocks Gaia-teori hvor kloden kort uttrykt betraktes som en selvregulerende organisme. Det er ingen tvil om at Hermansen har en ekte kjærlighet til den naturen han kunnskapsrikt vil formidle og verne om. Dette er en bok som har blitt til over lang tid. Den avsluttes med en sides litteraturliste, noe enkelt og ufullstendig stilt opp.

Utvalget av fuglearter er allsidig med henblikk på familier og tilholds-

sted i ulike biotyper over det ganske land. Fuglen øverst på side 57 er dog ikke en kvinand, men en flott krikk-andhann! Det er ikke drøyt 2000 par med havørn i Europa i dag. Det tallet gjelder noenlunde for Norge alene (side 83). Europa har totalt kanskje tre ganger så mange par. Bildene av henholdsvis hubro og snøugle på side 178 må være tatt av fugler i fangenskap.

La oss ta en håndfull smakebiter fra teksten. Hvite jaktfalker ble betraktet som uerstattelige av falkonerer, og de ble verdsatt høyere enn sin vekt i gull. Man kunne for eksempel bruke dem til å kjøpe fri fanger og gjøre handel med landområder som ikke var mulig med penger og vanlige verdisaker. Det fortelles at Karl V leide bort Malta til johannittene for leveranse av en hvit jaktfalk pr. år. Falkonervirksomhet er forresten i ferd med å ta seg opp igjen, dessverre. Olaus Magnus skrev i 1555 at «Tiuren jager hare og rev og mindre dyr ved å piske dem med vingene, for deretter å bære dem bort med klørne.» Sannelig en hard dom over en stakars vegetarianer! Ved å spikre opp en skjære, helst med utbredte vinger og lang, hengende stjert, slik at fuglen fikk form av et kors, så skulle alle hekser og andre sataniske vesener holde seg borte fra husdyra. I Nord-Norge ble det hver vår fanget tusenvis av snøspurv i snarer av hestetagl. De endte opp som kramsfugl, og mange ble solgt til større byer sørover.

Hermansen skriver levende og godt. Jeg tror mange naturinteresserte vil like boken, og særlig dem som er opptatt av fuglenes kulturhistorie.

Roald Bengtson